

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 19.12.2013
COM(2013) 897 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen arviointi

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen perustamista elinikäisen oppimisen edistämiseksi koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksen täytäntöönpano

1. JOHDANTO

Eurooppalaisella tutkintojen viitekehyksellä¹ edistetään elinikäistä oppimista ja parannetaan opiskelijoiden ja työntekijöiden liikkuvuutta, työllistävyyttä ja sosiaalista osallisuutta luomalla tutkintojärjestelmille yleiseurooppalaiset puitteet. Eurooppalainen tutkintojen viitekehys helpottaa vuosittain miljoonien vastavalmistuneiden tutkintojen vertailua ja tunnustamista koko Euroopassa heidän etsiessään jatko-opintomahdollisuuksia tai astuessaan työmarkkinoille. Esimerkiksi Tšekissä lähes 150 000 opiskelijaa suoritti 900 erilaista ammattitutkintoa vuonna 2012. Samana vuonna Yhdistyneessä kuningaskunnassa noin 16,8 miljoonaa opiskelijaa suoritti jonkin noin 69 000 säännellystä tutkinnosta.

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys edustaa uutta lähestymistapaa eurooppalaiseen yhteistyöhön tutkintojen alalla. Sillä on otettu käyttöön kahdeksan oppimistuloksiin perustuvaa viitetasoa, jotka kattavat kaikenlaiset ja -tasoiset tutkinnot. Oppimistulosten painottamisella asetetaan keskiöön opiskelija. Se on tärkeää vertailtaessa ja tunnustettaessa eri maissa ja erilaisissa oppimisympäristöissä suoritettuja tutkintoja.

Komissio on jatkuvasti korostanut, että on tärkeää tukea taitojen ja tutkintojen vertailukelpoisuutta koko EU:ssa, erityisesti nykyisen korkean työttömyyden aikana, sillä näin helpotetaan opiskelijoiden ja työntekijöiden liikkumista maiden ja ammattien välillä. Se, että opiskelijat ja työntekijät voivat esitellä virallisessa tai epävirallisessa koulutuksessa taikka arkioppimisen avulla hankkimiaan taitoja ja pätevyyttä, on erityisen tärkeää Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahankkeiden yhteydessä. Näitä ovat ”Nuoret liikkeellä”, ”Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma” ja ”Euroopan digitaalistrategia” sekä ”Tavoitteena työllistävä elpyminen” -työllisyyspaketti ja neuvoston suositus epävirallisen ja arkioppimisen validoinnista. Tämän työn tukemiseksi ja sen varmistamiseksi, että taidot ja pätevyys voidaan helposti tunnustaa eri maissa, komissio ilmoitti aikomuksestaan luoda ”taitojen ja tutkintojen eurooppalainen alue” osana koulutuksen uudelleenajattelua koskevaa aloitetta².

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys kannustaa kansallisia hallituksia tekemään tutkintojen tunnustamisesta helpompaa ja avoimempaa: eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen osallistuu vapaaehtoisesti 36 maata (28 EU:n jäsenvaltiota, viisi ehdokasmaata, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi).

Tässä kertomuksessa esitellään eurooppalaisesta tutkintojen viitekehyksestä tähän mennessä saatuja kokemuksia ja tarkastellaan mahdollisia vaikutuksia tulevaisuudessa. Siinä tarkastellaan, voiko suositus nykyisessä muodossaan vastata uusiin haasteisiin, joita nopeat sosioekonomiset ja teknologiset muutokset aiheuttavat, ja edistääkö se joustavaa oppimista. Arviointi tapahtuu merkittävänä ajankohtana siinä mielessä, että työttömyys on korkea ja tarjolla olevien oppimismahdollisuuksien ja tutkintojen määrä kasvaa. Haasteita ovat yksityisten toimijoiden tarjoamien sekä kansainvälisten tutkintojen lisääntyminen ja viime aikoina tarjolle tulleet verkossa avoimet massakurssit, joilla voidaan saavuttaa monia opiskelijoita. Tämä arviointi yhdessä Europass- ja EQAVET-arviointien sekä korkeakoulutuksen laadunvarmistusta koskevan edistymiskertomuksen kanssa auttaa tunnistamaan taitojen ja tutkintojen eurooppalaisen alueen haasteita ja parannusmahdollisuuksia.

---

¹ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/eqf_en.htm.

² COM(2012) 669 final.

2. TULOKSET JA VAIKUTUKSET

2.1. Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen pääpiirteet

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen keskeisiä tekijöitä ovat seuraavat:

- *kahdeksan eurooppalaista* oppimistuloksiin perustuvaa *viitetasoa*, jotka kattavat kaikenlaiset ja -tasoiset tutkinnot kaikkialla Euroopassa. Viitetasot 5, 6, 7 ja 8 kattavat lyhyet tutkinnot sekä eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehyksen kolme ensimmäistä sykliä;³
- *oppimistuloksiin perustuva lähestymistapa*. Viitetasojen kuvaukset koskevat tietoja, taitoja ja pätevyyttä eivätkä ne liity opetusolosuhteisiin, kuten opetuksen kestoon tai paikkaan;
- korkea-asteen koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen *yhteiset laadunvarmistusperiaatteet* eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen puitteissa.

Eurooppalaista tutkintojen viitekehystä käsittelevä neuvoa-antava ryhmä on perustettu, ja jäsenvaltioihin on perustettu kansallisia koordinoitipisteitä, jotka soveltavat eurooppalaista tutkintojen viitekehystä.

Neuvoa-antava ryhmä huolehtii yleisestä johdonmukaisuudesta ja edistää avoimuutta prosessissa, jolla tutkintojärjestelmiä kytketään eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen. Neuvoa-antava ryhmä hyväksyi vuonna 2009 luokittelun tukitehtävässään kymmenen perustetta ja menettelyä, joilla kansalliset tutkintojärjestelmät luokitellaan eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen viitetasoille⁴. Ne ovat auttaneet yhteisen lähestymistavan muodostamisessa siihen, miten luokittelun tulokset esitetään sidosryhmille. Kaikki maat käyttävät näitä perusteita kansallisten luokitteluraporttiensa jäsentelyssä. Joitakin perusteita (erityisesti perusteet 3 ja 4) voidaan tulkita eri tavoin, ja niitä on tarpeen selkeyttää luokitteluprosessin yleisen johdonmukaisuuden varmistamiseksi.

Kansallisten koordinoitipisteiden (ja muiden asiaa käsittelevien kansallisten viranomaisten) tuki ohjaa kansallisten tutkintojärjestelmien ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen suhdetta ja parantaa niiden suhteen laatua ja avoimuutta.

2.2. Täytäntöönpanon nopeuttaminen asian kiireellistymisen vuoksi

Suositus sisältää kaksi tavoitetta:

- *2010:* Jäsenvaltioiden olisi kytkettävä kansalliset tutkintojärjestelmänsä eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen luokittelemalla niiden tasot viitekehyksen mukaisesti ja tarvittaessa kehittämällä kansallisia tutkintojen viitekehyksiä.

---

³ <http://www.ehea.info/Uploads/qualification/QF-EHEA-May2005.pdf>.

⁴ http://ec.europa.eu/eqf/documentation_fi.htm

- 2012: Kaikissa toimivaltaisten viranomaisten myöntämässä uusissa pätevyys- ja tutkintotodistuksissa sekä Europass-asiakirjoissa on oltava selkeä viittaus asianmukaiseen eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten viitetasoon.

Vuoden 2010 välitavoite

Vuoteen 2010 mennessä neljä jäsenvaltiota oli luokitellut kansallisen tutkintojärjestelmänsä Eurooppalainen tutkintojen viitekehysten mukaisesti. Niistä kolmella oli kansallinen tutkintojen viitekehys käytössä jo vuonna 2008.

Kesäkuuhun 2013 mennessä 20 jäsenvaltiota oli esittänyt kansalliset luokitteluraporttinsa. Muut maat (kahdeksan jäsenvaltiota, neljä ehdokasmaata ja Norja) aikovat saattaa luokittelunsa päätökseen vuosina 2013–2014.

Vuoden 2010 loppuun mennessä	FR, IE, MT, UK
2011	BE-vl, CZ, DK, EE, LT, LV, NL, PT
2012	AT, DE, HR, LU
2013	BG, IT, PL, SI
Luokittelematta	Jäsenvaltiot: BE-fr, BE-de, EL, ES, FI, HU, KY, RO, SE, SK Ehdokasmaat: IS, ME, MK, TK ETA-maa: NO

Taulukko 1 — Eurooppalaista tutkintojen viitekehystä koskevan suosituksen ensimmäisen välitavoitteen täytäntöönpanotilanne syyskuussa 2013.

Tämä osoittaa, että suositus johtaa uudistuksiin (esimerkkinä oppimistuloksiin perustuvien ja kattavien kansallisten tutkintojen viitekehysten kehittäminen), jotka edellyttävät merkittävää poliittista ja teknistä sitoutumista erilaisilta sidosryhmiltä. Muutoksiin menee aikaa. Tästä syystä täytäntöönpano on ilmeisen hidasta siitäkin huolimatta, että maat ovat lujasti sitoutuneita eurooppalaiseen tutkintojen viitekehukseen. Enempien viivästysten välttämiseksi kaikkien maiden olisi saatettava luokitteluprosessit päätökseen vuoden 2014 loppuun mennessä ja nopeutettava suosituksen täytäntöönpanoa. Komissio aikoo tehostaa sen seurantaan, miten eurooppalainen tutkintojen viitekehys pannaan täytäntöön kansallisella tasolla. Tarvittaessa tähän voidaan käyttää kahdenvälistä keskustelua, jolla autetaan yksittäisiä maita selviytymään niiden erityishaasteista.

On huomattava, että luokitteluraportti on tilannekuva maan tutkintojärjestelmästä, kun taas luokittelu on jatkuva prosessi, jossa tarkastellaan muuttuvia tutkintojärjestelmiä. Sen vuoksi maiden olisi säännöllisin väliajoin tarkasteltava luokitteluraporttejaan ja ilmoitettava neuvoo-antavalle ryhmälle mahdollisista muutoksista ja siitä, miten ne ovat reagoineet sidosryhmien kommentteihin. Neuvoo-antavan ryhmän olisi vahvistettava perusteet ja menettelyt, joiden avulla se seuraa kansallisten tutkintojärjestelmien kehitystä ja niiden vaikutusta luokitteluun.

Vuoden 2012 välitavoite

Toinen välitavoite tuo eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten suoraan opiskelijoiden, työntekijöiden, oppilaitosten ja työnantajien ulottuville. Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten viitetasojen sisällyttäminen todistuksiin ja niiden liitteisiin on merkittävä askel tutkintojen vertailun helpottamiseksi maiden välillä.

Koska luokittelua koskevaa välitavoitetta ei saavutettu, tämän toisenkin välitavoitteen saavuttaminen viivästyi merkittävästi. Vain yksi maa sisällytti eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten viitetasot Europass-liitteisiinsä vuoteen 2012 mennessä. Kaksi maata sisällytti nämä viitetasot tutkintotietokantoihinsa. Syyskuuhun 2013 mennessä kolme maata oli antanut todistuksia, joissa oli ilmoitettu eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten viitetaso, ja viisi maata oli alkanut sisällyttää viitetasot Europass-liitteisiinsä. Kuusi muuta maata aikoo aloittaa tämän vuosina 2013–2014.

	Vuoden 2012 loppu	Syyskuu 2013
Eurooppalaisen viitekehysten tasot sisältyvät uusiin todistuksiin		CZ, DK, LT
Eurooppalaisen viitekehysten tasot sisältyvät korkeakoulu- (ds) ja/tai ammattitutkintotodistuksen (cs) Europass-liitteisiin	FR (cs)	CZ (cs), DK (ds), EE (ds), IE (ds)
Eurooppalaisen viitekehysten tasot sisältyvät kansallisiin tutkintotietokantoihin	FR, UK	CZ, DK

Taulukko 2: Suosituksen ensimmäisen välitavoitteen täytäntöönpanotilanne.

Toisen välitavoitteen saavuttamisella on nyt kiire. Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten tasojen sisällyttäminen ja selkeä kuvaus saavutetuista oppimistuloksista on tehokas väline, jolla ihmiset voivat paremmin esitellä taitojensa ja pätevyytensä tasoa ja monipuolisuutta. Tämä on erityisen tärkeää talouskriisin aikaan. Nyt on tärkeää tehostaa kansallisen tason toimia, jotta voidaan varmistaa, että vuoden 2014 loppuun mennessä vähintään neljännes kaikista Euroopassa annetuista tutkintotodistuksista sisältää eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten mukaisen luokituksen.

Maat lähestyvät toista välitavoitetta eri tavoin. Useimmat kansalliset viranomaiset harkitsevat kansallisella tasolla järjestelmällisesti käytettäviä teknisiä ratkaisuja. Toiset jättävät tutkintotodistuksia antavien oppilaitosten päätettäväksi, miten eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten viitetasot mahdollisesti sisällytetään todistuksiin, Europass-liitteisiin ja tutkintotietokantoihin. Kaiken kaikkiaan maat ovat yksimielisiä siitä, että EU tarvitsee yhteisen lähestymistavan, jotta järjestelmä olisi yhtä avoin kaikille opiskelijoille ja työntekijöille. Neuvoa-antavan ryhmän olisi kehitettävä tällaista yhteistä lähestymistapaa.

2.3 Johdonmukainen järjestelmä

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten kahdeksantasoista rakennetta voidaan soveltaa kansallisiin tutkintojärjestelmiin ja sidosryhmien tarpeisiin. Useimmilla mailla on tai ne ovat kehittämässä kattavaa kansallista tutkintojen viitekehystä, joka kattaa kaikenlaiset ja -

tasoiset tutkinnot virallisissa opetus- ja koulutusjärjestelmissä. Tasojen määrä kansallisissa tutkintojen viitekehyksissä riippuu kansallisista tarpeista.

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten yleiset periaatteet ja rakenne — ”tutkinnon” määritelmä ja oppimistuloksiin perustuvat tasot — helpottavat tutkintojen vertailua. Tulevaisuudessa olisi kuitenkin pohdittava parannuksia muutamiin merkittäviin kysymyksiin:

1. Vaikka eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten on tarkoitus olla vertailukohta kaikille eurooppalaisille tutkinnoille riippumatta siitä, mikä elin tutkintotodistuksen antaa, useimmat kansalliset tutkintojen viitekehukset rajoittuvat julkisten oppilaitosten vahvistamiin tutkintoihin. Vain harvat kansalliset tutkintojen viitekehukset kattavat tutkintoja, joista annetaan tutkintotodistus virallisten järjestelmien ulkopuolella, esimerkiksi yksityisellä sektorilla, vaikka tällä sektorilla hankitut tutkinnot ovat usein tärkeitä työmarkkinoilla. Keskeisenä haasteena on varmistaa, että kaikki kansalliseen tutkintojen viitekehukseen kuuluvat tutkinnot, myös epävirallisen koulutuksen ja arkioppimisen yhteydessä hankitut tutkinnot, ovat luotettavia ja täyttävät keskeiset laatuvaatimukset. Neuvo-antavan ryhmän olisi annettava ohjeita yhteisistä perusteista, jotka olisi otettava huomioon, kun tutkintoja sisällytetään kansallisiin tutkintojen viitekehysiin.
2. Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten ominaisuudet nykyisellään eivät välttämättä mukaudu uuteen kehitykseen. Uudet käytännöt, kuten sulautuva opetus, ovat yleistyneet. Verkossa avoimet massakurssit ovat etäopetuksen uutta kehitystä, joka mahdollistaa opetuksen järjestämisen yli rajojen ja eri aikavyöhykkeillä – missä tahansa internetyhteyden ulottuvissa.

Monissa Euroopan maissa ja muualla tutkintotodistuksia antavat myös kansainväliset elimet ja monikansalliset yritykset. Jotkin maat ovat sisällyttäneet niitä kansalliseen tutkintojen viitekehukseensä mutta eivät aina samalla eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten tasolla. Nämä kysymykset edellyttävät johdonmukaista lähestymistapaa eurooppalaista tutkintojen viitekehystä vastaavaan luokitteluun kaikissa maissa, jotta tilanne pysyisi selkeänä työnantajille ja tutkinnon suorittaneille.
3. Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten tietoja ja taitoja koskevat kuvaukset vastaavat kansallisia kuvauksia. Sen sijaan pätevyyttä koskeva kuvaus on ongelmallisempi, sillä suosituksen liitteeseen II sisällytetty kuvaus ei ole täysin johdonmukainen liitteessä I esitetyn määritelmän kanssa. Pätevyyttä koskevaa kuvausta olisikin selkiytettävä.
4. Laadunvarmistusta koskevat yhteiset periaatteet ovat auttaneet maita luokitteluprosessissa. Vaikka ne oli tarkoitettu ainoastaan ammatillisen koulutuksen ja korkea-asteen koulutuksen tutkintoja varten, niitä voidaan käyttää muunkinlaisia tutkintoja varten. Niiden käyttökelpoisuus ohjeeksi kaikentasoisten ja kaikenlaisten tutkintojen osalta olisi tuotava selvästi esiin.
5. Jotkin Euroopan tasolla perusteellisempaa keskustelua herättäneistä kysymyksistä liittyvät eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten tasoihin 2 ja 3 (pakollisen koulutuksen päättötodistukset) sekä tasoihin 3–5, muun muassa korkeakoulutukseen pääsyn tarjoaviin koulun päättötodistuksiin ja mestarintutkintoihin.

Lissabonin tunnustamisyleissopimuksen mukaan korkeakoulutukseen pääsyn tarjoavat koulun päättötodistukset vastaavat suurelta osin toisiaan ja tarjoavat pääsyn korkeakoulutukseen eri puolilla Eurooppaa ja Euroopan ulkopuolella. Näiden tutkintojen kytkeminen eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten eri tasoille viittaa

saavutettujen oppimistulosten tason erilaisuuteen, mikä saattaa aiheuttaa esteitä sellaisten koulunkäynnin päättäneiden nuorten liikkuvuudelle, jotka haluaisivat korkeakoulutukseen toiseen maahan.

Toisinaan samannimiset kansalliset tutkinnot ovat sisällöltään ja rakenteeltaan erilaisia. Joissakin tapauksissa mailla on erilaisia näkemyksiä siitä, mitkä oppimistulokset vastaavat parhaiten tiettyä eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tasoa. Nämä erot voivat olla perusteltuja, mutta ihmiset eivät ymmärrä niitä vaan olettavat, että nimikkeeltään samanlaiset tutkinnot johtavat samaan pätevyyteen. Tietojen vaihtoa ja ohjeistusta Euroopan tasolla olisi edelleen jatkettava, jotta luokittelupäätökset tulisivat ymmärrettäväksi ja niihin luotettaisiin.

6. Eurooppalainen tutkintojen viitekehys soveltuu täysin yhteen eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehyksen kanssa. Johdonmukainen täytäntöönpano on varmistettu etenkin sillä, että Euroopan neuvosto osallistuu neuvoo-antavan ryhmän ja kansallisten koordinoitipisteiden kokouksiin ja komissio eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehyksen kokouksiin. Johdonmukaisuuden ansiosta useimmat maat voivat suorittaa eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen liittyvän luokittelun ja eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehyksen sertifiointinsa samassa prosessissa ja laatia yhden raportin, jossa käsitellään molempien prosessien perusteita. Useat maat, jotka ovat mukana Bolognan prosessissa mutta eivät eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä, ovat myös kehittäneet oppimistuloksiin perustuvia elinikäisen oppimisen kansallisia tutkintojen viitekehyksiä. Olisi hyödyllistä kartoittaa maiden näkemyksiä kahden kattavan eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tarjoamasta lisäarvosta.

2.4 Eurooppalainen tutkintojen viitekehys on keskeinen väline tutkintojen tunnustamiseen ja avoimuuden varmistamiseen

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys koskee kaikenlaisia ja kaikenlaisia tutkintoja. Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen ja muiden eurooppalaisten politiikkojen ja välineiden⁵, joilla pyritään parantamaan taitoja ja pätevyyttä koskevaa avoimuutta (kuten eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehys, Europass, EOAS, ECVET, direktiivi 2005/36/EY, ESCO, epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen validointi), sekä laadunvarmistuksen viitekehysten ja periaatteiden (EQAVET ja eurooppalaiset laadunvarmistusstandardit ja -ohjeet) on oltava keskenään johdonmukaisia, jotta ne olisivat tehokkaita ja vaikuttavia. Kaikki nämä helpottavat henkilöiden vapaata liikkuvuutta ja edistävät elinikäistä oppimista, ja myös niistä joidenkin lähestymistapa perustuu oppimistuloksiin.

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen ja eurooppalaisten opintosuoritusten ja arvosanojen siirto- ja kertymisjärjestelmien (ECTS ja ECVET) peruseriaatteet ovat johdonmukaisia, mutta niiden soveltaminen käytäntöön ei vielä ole täysin yhdenmukaista. ECTS-järjestelmää käytetään noin 75 prosentissa korkea-asteen kursseista. Vaikka useimpia ohjelmia kuvataan nyt tavoiteltujen oppimistulosten perusteella, haasteena on ulottaa oppimistulokset ohjelmien suunnitteluun ja arviointiin. ECTS-järjestelmää koskevaa opasta ollaan parhaillaan tarkistamassa, minkä jälkeen on tarjolla tarkempaa eurooppalaista ohjeistusta. ECVET-

---

⁵ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/mobility_en.htm.

järjestelmä perustuu kokonaan oppimistuloksiin, mutta sen täytöntöönpano ei ole vielä kovin pitkällä.

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen laadunvarmistusta koskevat yhteiset periaatteet ovat yleisesti ottaen sopusoinnussa eurooppalaisten laadunvarmistusstandardien ja -ohjeiden sekä EQAVET-viitekehyksen kanssa. Kaikkien kolmen periaatteet liittyvät kuitenkin ainoastaan koulutuksen laadunvarmistukseen yleensä eivätkä ne tarjoa tarkkoja ohjeita siihen, miten varmistetaan oppimistuloksiin perustuvan lähestymistavan, tutkintojen ja tutkintojen viitekehysten laatu. Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen ja EQAVET-viitekehyksen tekeillä olevia arviointeja sekä eurooppalaisten laadunvarmistusstandardien ja -ohjeiden tarkistusta olisi hyödynnettävä sen selvittämiseen, missä asioissa eurooppalaisilla tutkintojen viitekehysillä ja laadunvarmistusjärjestelmillä voidaan saavuttaa lisää synergiaa.

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys on johdonmukainen Lissabonin tunnustamisyleissopimuksen⁶ kanssa, jolla helpotetaan korkea-asteen koulutusta koskevien tutkintojen tunnustamista ja pääsyä korkeakoulutukseen Euroopassa. Lissabonin tunnustamisyleissopimukseen kesäkuussa 2013 liitetyssä osassa, joka koskee tutkintojen viitekehysten käyttöä ulkomaisten tutkintojen tunnustamisessa, kannustetaan tiivistämään tutkintojen viitekehysten yhteyttä tutkintojen tunnustamiseen jatko-opintojen yhteydessä. Oppilaitosten tunnustamiskäytännöissä harvoin kuitenkaan otetaan huomioon tutkintojen viitekehysiä ja eurooppalaisten viitekehysten ansiosta lisääntyntä avoimuutta.

Johdonmukaisuus ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin kanssa on vähäisempää. Direktiivillä jaotellaan tutkinnot ammattipätevyyden tunnustamiseksi työmarkkinoilla viidelle tasolle käyttäen perusteina esimerkiksi koulutuksen kestoa, kun taas eurooppalaisessa tutkintojen viitekehysessä on kahdeksan oppimistuloksiin perustuvaa tasoa. Tämä on aiheuttanut epävarmuutta sidosryhmien keskuudessa. Tämän vuoksi uudessa direktiivissä⁷ pyritään synergiaan eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen kanssa. Viisitason järjestelmä säilytetään, mutta direktiivi mahdollistaa ns. yhteisten koulutuspuitteiden perustamisen, jotta maat voivat sopia tietojen, taitojen ja pätevyyden vähimmäistasoista, jotka kytkeytyvät eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tasoihin. Tämän perusteella maat pystyvät automaattisesti tunnustamaan ammattipätevyyden.

Suosituksella pyritään lähentämään yhteyttä Europass-järjestelmään. Europass-todistuksissa olisi viitattava vastaavaan eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen tasoon, mutta näin tapahtuu harvoin, koska eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen toinen välitavoite on monilta vielä saavuttamatta.

Monikielisen taitojen/osaamisen, pätevyyksien ja ammattien eurooppalaisen luokituksen (ESCO) ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen välillä on tiivis yhteys. Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyseseen liittyvät tutkinnot sisällytetään välillisesti ESCO-luokitukseen. Tämä tehdään eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen portaalin kautta, joka tarjoaa linkin kansallisiin tutkintotietokantoihin. Kansainväliset tutkinnot, jotka eivät sisälly kansallisiin tutkintojen viitekehysiin, sisällytetään suoraan ESCO-luokitukseen. Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen ja ESCO-luokituksen oppimistuloksia painottavat lähestymistavat olisi sovitettava yhteen.

2.5 Hallinto

---

⁶ ETS 165 — Recognition Qualifications 1997 Higher Education in the European Region, 11.IV.1997.

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011PC0883:FI:NOT>

Eurooppalaista tutkintojen viitekehystä hallinnoivat neuvoa-antava ryhmä ja kansalliset koordinoitipisteet (2.1 jakso).

Neuvoa-antavan ryhmän muodostavat edustajat seuraavista:

- 36 maata (28 jäsenvaltiota, viisi ehdokasmaata, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi);
- eurooppalaiset työmarkkinaosapuolet (EAY, BusinessEurope, UEAPME, CEEP);
- tutkintoja myöntävät eurooppalaiset kattojärjestöt (Eurochambres, EUCIS-LLL, EUA), ja
- muut sidosryhmät (työvoimaviranomaiset, ESU, eurooppalainen vapaaehtoistyökeskus, Euroopan nuorisofoorumi).

Euroopan neuvosto osallistuu neuvoa-antavan ryhmän kokouksiin, jotta johdonmukaisuus eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten ja eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehysten välillä säilyisi.

Cedefop ja Euroopan koulutussäätiö tukevat neuvoa-antavaa ryhmää.

Neuvoa-antava ryhmä antaa tehokasta ohjausta kansallisia luokitteluprosesseja varten ja rakentaa luottamusta ja ymmärtämystä osallistujamaiden välillä. Sen tehtävää laajennettiin vuonna 2012 niin, että se valvoo epävirallisen koulutuksen ja arkioppimisen validointia koskevan neuvoston suosituksen⁸ täytäntöönpanoa. Tällä pyritään entisestään lujittamaan tutkintojen viitekehysten ja validointijärjestelyjen yhteyksiä, joita on vielä kehitettävä useimmissa maissa.

Kansallinen koordinoitipiste on perustettu 36 maahan. Niitä on erilaisilla instituutiotasoilla, kuten ministeriöissä, kansallisissa virastoissa, kansallisissa tutkintoviranomaisissa, koulutuksen tutkimuslaitoksissa ja koulutuksen tiedotuspisteissä. Niiden tehokkuus riippuu pitkälti siitä, miten tiiviisti ne liittyvät kansallisen/eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten kansalliseen hallintoon. Kansallisten koordinoitipisteiden toiminta on pääasiassa viestintää sidosryhmien kanssa, mutta ne kokevat yhteydenpidon työmarkkinaosapuolten kanssa haastavaksi ja niillä on vähän kokemusta tiedottamisesta suurelle yleisölle. Kansallisten viranomaisten olisi tarkasteltava, miten kansalliset koordinoitipisteet voisivat viestiä paremmin eri sidosryhmien kanssa, ja laadittava viestintästrategiat.

Vaikka kansalliset koordinoitipisteet ovat käyttäneet kolmen viime vuoden aikana vain noin 75 prosenttia niiden käytettävissä olleista määrärahoista alkuvaiheen organisatoristen vaikeuksien ja luokittelu-aikataulun muutosten takia, niiden toimintaa pidettiin ratkaisevana eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten kansallisen täytäntöönpanon kannalta.

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten portaalilla tiedotetaan viitekehyksestä ja kansallisten luokitteluprosessien tuloksista. Se mahdollistaa kansallisten tutkintotasojen vertaamisen eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen ja tutkintoja koskevat haut. Vertailutoiminto tarjoaa tietoa yhdeksästä niistä 20 jäsenvaltiosta, jotka ovat suorittaneet luokittelun. Yksittäisten tutkintojen haku on mahdollista vasta vuoden 2013 lopulla. Huomattava haaste on se, että kansallisia tutkintotietokantoja ei vielä ole kaikissa maissa ja että olemassa olevat tietokannat eivät kata kaikkia kansallisten tutkintojen viitekehysten tutkintoja. Jotta portaalin potentiaalia voitaisiin hyödyntää täysimääräisesti, tarpeeksi suuren enemmistön maista olisi osallistuttava siihen.

---

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:FI:PDF>

2.6 Vaikutus ja kestävyys

Vaikka ei ole olemassa tilastoja eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten vaikutuksesta elinikäiseen oppimiseen ja liikkuvuuteen ja viitekehysten täytäntöönpano on vasta alkuvaiheessa, siirtyminen oppimistuloksiin perustuvaan lähestymistapaan on tärkeä saavutus. Se on tasoittanut tietä joustavammille oppimispoluille sekä epävirallisen koulutuksen ja arkioppimisen validoinnille.

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys on vaikuttanut laajemmallekin kuin siihen osallistuviin 36 maahan. Useat EU:n kumppanimaat ovat omaksuneet sen käsitteitä omiin kansallisiin ja alueellisiin kehitystoimiinsa, ja muilla maailman alueilla sijaitsevat maat pyrkivät vuoropuheluun eurooppalaisesta tutkintojen viitekehystä.

Poliittisen sitoutumisen taso huomioon ottaen eurooppalainen tutkintojen viitekehys olisi kestäväällä pohjalla ilman EU:n taloudellista tukeakin, mutta sidosryhmät katsovat, että viitekehysten vahva koordinaatio EU:n tasolla on kuitenkin välttämätöntä sen johdonmukaisen ja avoimen täytäntöönpanon kannalta.

3. PÄÄTELMÄT

Havainnot vahvistavat sen, että eurooppalainen tutkintojen viitekehys on hyväksytty laajalti vertailukohdaksi, kun kehitetään tutkintojen viitekehystä, sovelletaan oppimistuloksiin perustuvaa lähestymistapaa ja parannetaan taitojen ja pätevyyden avoimuutta ja tunnustamista. Sillä voi olla keskeinen asema tulevilla taitojen ja tutkintojen eurooppalaisella alueella. Täytäntöönpanon viivästyksistä ovat kuitenkin lisänneet asian kiireellisyyttä. EU:n olisi tarjottava opiskelijoille ja työntekijöille mahdollisuus tuoda taitojaan paremmin esiin siitä riippumatta, missä ne on hankittu. Sen on saatava eurooppalainen tutkintojen viitekehys täysin toimintakykyiseksi mahdollisimman pian.

Arvioinnin tulosten perusteella komissio ehdottaa, että harkitaan seuraavia toimenpiteitä eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten tarkoituksenmukaisuuden, tehokkuuden ja vaikutuksen parantamiseksi:

Nopeutetaan eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten mukaista luokittelua ja kansallisten tutkintojen viitekehysten kehittämistä

Kaikkien maiden olisi kehitettävä vahva kansallisten tutkintojen viitekehys, jota sidosryhmät ymmärtävät ja käyttävät. Sen olisi perustuttava kansallisiin kuulemisiin ja laajaan yksimielisyyteen siitä, miten kansallisten tutkintojen tasot vertautuvat eurooppalaiseen tutkintojen viitekehukseen. Ensimmäiset luokitteluraportit olisi pyrittävä saamaan valmiiksi vuoteen 2014 mennessä.

Vahvistetaan oppimistuloksiin perustuvien tutkintojen viitekehysten asemaa ja vaikutusta kansallisella ja Euroopan tasolla

Hallitusten olisi sitouduttava käyttämään oppimistuloksiin perustuvaa lähestymistapaa kaikissa yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alajärjestelmissä ottamalla käyttöön kattavat kansalliset tutkintojen viitekehukset, joihin sisältyvät sekä perinteisten virallisten koulutusjärjestelmien puitteissa että niiden ulkopuolella suoritettujen tutkinnot. Kansalliset tutkintojen viitekehukset olisi integroitava yleisiin koulutus- ja työllisyyspolitiikkoihin. Suosituksen liitteissä I ja II olevaa pätevyyden käsitettä olisi selkeytettävä Euroopan tasolla.

Lisätään eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten mukaisen luokittelun avoimuutta ja johdonmukaisuutta ottamalla huomioon tutkintojärjestelmien muuttuva luonne

Luokittelu olisi nähtävä jatkuvana prosessina, eikä se saisi jäädä pelkästään yhden luokitteluraportin esittämiseen. Neuvoa-antavan ryhmän olisi annettava ohjeita perusteista 3 ja 4 ja määriteltävä kokonaisvaltainen strategia luokitteluraporttien seurantaan varten tulevaisuudessa. Sen olisi myös tehostettava sen valvontaa, miten maat ottavat huomioon neuvoa-antavan ryhmän luokitteluraporteista antamat huomautukset, ja puututtava maiden välisiin epäjohdonmukaisuuksiin luokitteluissa. Neuvoa-antavan ryhmän olisi myös tuettava sidosryhmien viestintää haastavista luokittelukysymyksistä.

Lujitetaan eurooppalaisten laadunvarmistusjärjestelmien ja tutkintojen viitekehysten yhteyttä

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten yleiset laadunvarmistusta koskevat periaatteet, EQAVET ja eurooppalaiset laadunvarmistusstandardit ja -ohjeet olisi saatava johdonmukaisemmiksi, ja niillä olisi tuettava oppimistuloksiin perustuvaa lähestymistapaa, jotta elinikäiselle oppimiselle voidaan kehittää johdonmukaiset laadunvarmistusperiaatteet. Sen lisäksi, että tämä lisäisi luottamusta tutkintoihin, tutkintojen viitekehysiin ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten mukaiseen luokitteluun, se voisi lisätä luottamusta ja liikkumavaraa yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alajärjestelmien välillä.

Parannetaan tiedotusta eurooppalaisesta tutkintojen viitekehystä opiskelijoiden, työntekijöiden ja muiden sidosryhmien tavoittamiseksi paremmin ja tiedon levittämiseksi viitekehysten eduista

Sen jälkeen kun maat ovat luokitelleet tutkintonsa eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten mukaisesti, niiden olisi varmistettava, että kaikki uudet tutkintotodistukset, todistukset ja Europass-liitteet sisältävät viittauksen vastaavaan tasoon eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä. Maiden olisi perustettava kansallisia tutkintotietokantoja/-rekistereitä ja yhdistettävä ne eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten portaaliin. Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten portaali olisi yhdistettävä Ploteus-portaaliin (opiskelumahdollisuuksia Euroopassa) ja ESCO-järjestelmään. Komissio aikoo tutkia, miten verkkotyökaluja voitaisiin käyttää taitoihin liittyvien palvelujen tarjoamiseen opiskelijoille, työntekijöille ja muille sidosryhmille liikkuvuuden, elinikäisen oppimisen ja työllistettävyyden tukemiseksi.

Hyödynnetään eurooppalaista tutkintojen viitekehystä paremmin liikkuvuutta ja elinikäistä oppimista koskevissa politiikoissa ja välineissä

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys voi toimia keskipisteenä, johon muut eurooppalaiset politiikat ja välineet, kuten opintosuoritusten siirto ja tunnustaminen, kytkeytyvät. Oppimistuloksiin perustuvat tutkintojen viitekehukset ja opintosuoritusten siirtojärjestelmät helpottavat joustavia ja yksilöllisiä oppimispolkuja eri oppilaitosten, sektoreiden ja maiden välillä. Komission, jäsenvaltioiden ja sidosryhmien olisi lujitettava ja selitettävä eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten sekä eurooppalaisen opintosuoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelmän välisiä yhteyksiä. Maiden olisi yhä enemmän käytettävä eurooppalaista tutkintojen viitekehystä yhtenä tiedonlähteenä, jota toimivaltaiset viranomaiset käyttäisivät, kun ne tarkastelevat toisissa jäsenvaltioissa suoritettuja tutkintoja ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun direktiivin yhteydessä ja ET 2020 -maissa suoritettuja tutkintoja Lissabonin tunnustamisyleissopimuksen yhteydessä.

Selvennetään eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten roolia suhteessa kansainvälisiin tutkintoihin ja Euroopan ulkopuolisiin maihin ja alueisiin

Eurooppalaista tutkintojen viitekehystä käytetään yhä enemmän vertailukohtana tutkintoja vertailtaessa. Sen luokitteluprosessilla ja siihen liittyvillä perusteilla olisi varmistettava, että eurooppalainen tutkintojen viitekehys kattaa kaikenlaiset tutkinnot, myös kansainväliset tutkinnot. Lisäksi olisi tutkittava tarkemmin, miten eurooppalaisella tutkintojen viitekehyksellä voitaisiin tukea Euroopan ulkopuolella suoritettujen tutkintojen vertailua ja tunnustamista.

Kehitetään eurooppalaista tutkintojen viitekehystä, jotta se mukautuisi paremmin verkossa tapahtuvan opiskelun ja kansainvälisten tutkintojen kehitykseen

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten tulisi kattaa kansainväliset tutkinnot ja tutkinnot, joihin kuuluu eri maissa suoritettuja osioita tai joissa yhdistetään sekä lähiopetusta että verkossa tapahtuvaa oppimista. Eurooppalaisesta tutkintojen viitekehyksestä voi tulla aidosti kaikenkattava kehys vain jos se mukautuu uusiin tilanteisiin ja pysyy ajan tasalla yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen kehityksestä.

Koulutuksen uudelleenajattelua koskevassa aloitteessa korostettiin koulutuksen roolia talouskasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden kannalta. Yksi sen yhteydessä esitetyistä ehdotuksista koskee sen selvittämistä, voitaisiinko avoimuutta ja osaamisen ja tutkintojen tunnustamista koskevien EU:n välineiden väliltä löytää lisää synergiaa. Tässä olisi edettävä kohti taitojen ja tutkintojen eurooppalaista aluetta, jossa kaikki voisivat liikkua vapaasti ja saada nopeasti ammattitaitonsa ja tutkintonsa tunnustettua jatkokoulutusta silmällä pitäen tai jossa työnantajat saisivat niistä oikean käsityksen.

Komissio aikoo keskustella tässä kertomuksessa esitetyistä päätelmistä sidosryhmien kanssa myös talvella 2012–2013 järjestettävän, taitojen ja tutkintojen eurooppalaista aluetta koskevan julkisen keskustelun yhteydessä. Komissio voi julkisesta keskustelusta ja vaikutusten arvioinnista tehtyjen päätelmien pohjalta harkita tarkistusehdotusta eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten nykyiseen oikeusperustaan (Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2008, EUVL C 111, 6.5.2008, s. 1).